

POSUDEK

vedoucího na diplomovou práci

Jméno a příjmení studenta: Tina Živa Kopecká
Téma diplomové práce: Hinduismus jako religionistický koncept
Vedoucí práce: Dr. Gebelt
Termín odevzdání posudků: 14. 9. 2009

Diplomová práce je rozčleněna do tří základních kapitol, obsahuje seznam použité literatury, závěr a úvod. V úvodu autorka poměrně jasně deklaruje své stanovisko: koncept „hinduismu jako náboženství“ je podroben kritice, ta však nevede k rezignaci na religionistický výzkum a s ním spojenou konceptualizaci. Je ale třeba usilovat o adekvátnější a diferencovanější uchopení. Takto je (snad až příliš) stručně charakterizován záměr práce. („Jde o to, zjednodušené pohledy doplnit a vhodnou konceptualizací současných výrazů hinduismu přispět k důkladnějšímu zmapování vybrané kulturní oblasti.“, str. 5) V rozporu se záměrem práce však autorka překvapivě konstatuje, že „jak [obraz hinduismu] obстоjí jakožto pojem odkazující ke konkrétní realitě“ jí „nepřísluší zodpovědět“ (str. 4), přitom sama „konkrétní realitu“ s některými „koncepty“ konfrontuje, mj. i na základě vlastních pobytů v Indii.

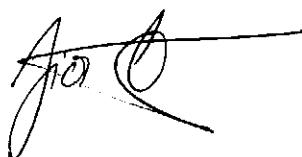
Argumentace se často odehrává na dvou spolu souvisejících liniích, totiž problematice „definování náboženství“ a otázkách konceptu „hinduismu“. Autorka si všímá všech důležitých mezníků tematizace problematiky „hinduismu coby náboženství“: vzniku a dějin pojmu „náboženství“, dále tzv. orientalismu a rovněž podmíněnosti religionistické konceptualizace křesťanským-západním pojetím „náboženství“. Největší prostor je věnován „fenoménu kastovnictví“ (str. 26-59) coby „vstupnímu bodu studia problematiky hinduistických tradic“ (str. 27). Autorka se zde věnuje významu pojmu „kasta“ a jeho sociokulturnímu kontextu. Svého druhu exkurz představuje výklad Dumontovy „teorie rituální čistoty“ (str. 31-39). Její kritika pak slouží autorce za východisko pro formulování vlastního stanoviska v poslední závěrečné kapitole (str.60-65).

Diplomová práce ukazuje autorčinu erudovanost v oblasti speciálních dějin náboženství i v oblasti religionistické teorie. Orientaci v ne právě snadno čitelném textu

usnadňují pasáže, v nichž autorka jednoznačně deklaruje své stanovisko k danému problému. K obsahu textu mám pouze několik kritických poznámek/otázek: 1) není úplně jasné, co autorka rozumí pojmem „redukcionismus“ (str. 4); 2) z formulací se někdy zdá, že autorka pracuje s jednotnou „Hindu‘ identitou“ (str. 7); uvažuje autorka o možném jednotném „konceptu náboženství“ v současné religionistice? (str. 9), tzn. domnívá se, že religionistika usiluje o nějakou jednotnou a pro všechny badatele závaznou „definici náboženství“?; „prototypické“ přístupy „vymezení“ náboženství nejsou pro současnou religionistiku a antropologii tak pasé, jak se zdá z textu práce (str.21; viz např. B. Saler, *Conceptualizing Religion*, Leiden 1993). A na závěr: právě proto, že pojmy religionistického metajazyka jsou „definovány“ pro účely konkrétního výzkumu konkrétním badatelem (což si autorka uvědomuje, např. na str. 17), je otázkou, zda-li lze za legitimní, resp. vůbec uskutečnitelný, považovat nárok na rekognoskaci zkoumaných aktérů (věřících atp.) v religionistických pracích, který, jak se zdá (str. 42, 65), autorka obhajuje.

Po formální stránce nemohu práci nic vytknout.

Závěrem: práce jednoznačně splňuje, resp. překračuje nároky kladené na diplomovou práci. Doporučuji hodnocení "výborně".

ThDr. Jiří Gebelt, Th.D.